STRONY TEKSTOWE

Zadania i uprawnienia SW

Służba Więzienna podlegająca Ministrowi Sprawiedliwości, zgodnie z ustawą o Służbie Więziennej z dnia 9 kwietnia 2010 roku jest umundurowaną i uzbrojoną formacją apolityczną, posiadającą własną strukturę organizacyjną. Realizuje na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy, zadania w zakresie wykonywania tymczasowego aresztowania oraz kar pozbawienia wolności, środków przymusu skutkujących pozbawieniem wolności oraz kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego. Realizuje ustalenia zawarte w Europejskich Regułach Więziennych, Wzorcowych Regułach Minimalnych Postępowania z Więźniami oraz Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, w tym zapewnienie osobom skazanym na kary pozbawienia wolności lub tymczasowo aresztowanym przestrzegania ich praw, a zwłaszcza humanitarnych warunków, poszanowania godności, opieki zdrowotnej i religijnej.

Więziennictwo pełni istotną rolę w działaniach podejmowanych na rzecz zapewnienia porządku i bezpieczeństwa publicznego. Chroni społeczeństwo przed sprawcami przestępstw osadzonymi w zakładach karnych i aresztach śledczych, nie tylko izolując ich od społeczeństwa, ale przygotowując do poprawnego w nim funkcjonowania, bez wchodzenia w konflikt z prawem, powstrzymywania się od powrotu do przestępstwa, prowadząc oddziaływania resocjalizacyjne.

Pełniąc bardzo ważną funkcję w strukturach bezpieczeństwa państwa, współpracuje z innymi formacjami mundurowymi: Policją, Strażą Pożarną, Strażą Graniczną, ABW, wojskiem. W realizacji zadań resocjalizacyjnych współdziała ze stowarzyszeniami, organizacjami pożytku publicznego i instytucjami, kościołami i związkami wyznaniowymi, kuratorami.

Nad legalnością i prawidłowością wykonywania kary pozbawienia wolności, kary aresztu i tymczasowego aresztowania przez Służbę Więzienną nadzór sprawują

liczne organizacje państwowe i międzynarodowe. Kontrole w tym zakresie sprawują: Europejski Komitet do Spraw Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu (CPT), Rzecznik Praw Obywatelskich i podległy mu Krajowy Mechanizm Prewencji, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, sędziowie penitencjarni.

Do podstawowych zadań Służby Więziennej należy m.in.:

- prowadzenie oddziaływań penitencjarnych i resocjalizacyjnych wobec osób skazanych na karę pozbawienia wolności, przede wszystkim przez organizowanie pracy sprzyjającej zdobywaniu kwalifikacji zawodowych, nauczania, zajęć kulturalno-oświatowych, zajęć z zakresu kultury fizycznej i sportu oraz specjalistycznych oddziaływań terapeutycznych;
- wykonywanie tymczasowego aresztowania w sposób zabezpieczający prawidłowy tok postępowania karnego o przestępstwo lub przestępstwo skarbowe;
- zapewnienie osobom skazanym na karę pozbawienia wolności lub tymczasowo aresztowanym, a także osobom, wobec których są wykonywane kary pozbawienia wolności i środki przymusu skutkujące pozbawieniem wolności przestrzegania ich praw, a zwłaszcza humanitarnych warunków bytowych, poszanowania godności, opieki zdrowotnej i religijnej;
- humanitarne traktowanie osób pozbawionych wolności;
- ochrona społeczeństwa przed sprawcami przestępstw lub przestępstw skarbowych osadzonymi w zakładach karnych i aresztach śledczych;
- zapewnienie w zakładach karnych i aresztach śledczych porządku i bezpieczeństwa;
- wykonywanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej tymczasowego aresztowania oraz kar pozbawienia wolności i środków przymusu

skutkujących pozbawieniem wolności jeżeli mają być wykonywane w zakładach karnych i aresztach śledczych i jeżeli wynikają z realizacji orzeczenia wydanego przez właściwy organ;

- współdziałanie z odpowiednimi formacjami innych państw oraz z organizacjami międzynarodowymi na podstawie umów i porozumień międzynarodowych;
- edukacja prawna młodzieży związana z prewencją przestępstw.

Zadania te realizowane są przez jednostki organizacyjne Służby Więziennej każdego szczebla. Wobec osób kierujących tymi jednostkami wyżej wymienione zadania, a także kompetencje określa *expressis verbis* ustawa z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej. Wyżej wymienione zadania Służba Więzienna wykonuje w celu szeroko pojętego bezpieczeństwa państwa i ochrony społeczeństwa oraz bezpieczeństwa i porządku w jednostkach penitencjarnych.
Aby zapewnić ochronę społeczeństwa i bezpieczeństwo samych skazanych obowiązujące przepisy, tj. ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy i wydane na jej podstawie
dwa rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie regulaminów organizacyjno-porządkowych: wykonywania kary pozbawienia wolności oraz wykonywania tymczasowego aresztowania, określają kryteria klasyfikacji skazanych, warunki udzielania przepustek, a także warunki odbywania kar przez skazanych na karę dożywotniego pozbawienia wolności, skazanych stwarzających poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla zakładu oraz skazanych za przestępstwo popełnione w zorganizowanej grupie lub związku przestępczym. Określają również warunki wykonywania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania.

W postępowaniu wobec osób pozbawionych wolności funkcjonariusze i pracownicy Służby Więziennej zobowiązani są:

- kierować się zasadami praworządności, bezstronności oraz humanitaryzmu;
- szanować ich prawa i godność;
- dokładać starań, aby wykonanie kary przyczyniało się do przygotowania skazanych do życia w społeczeństwie;
- pomagać w poszukiwaniu rozwiązania ich problemów;
- oddziaływać pozytywnie własnym przykładem.

Kary, środki karne, zabezpieczające i zapobiegawcze wykonywane są w sposób humanitarny, z poszanowaniem godności ludzkiej skazanego. Zakazuje się stosowania tortur lub nieludzkiego albo poniżającego traktowania i karania osadzonego. Humanitarny system wykonania kary to taki, w którym skazany zachowuje wcześniej posiadane prawa i wolności obywatelskie, zaś ograniczenia praw i wolności obywatelskich skazanego mogą wynikać jedynie z ustawy oraz wydanego na jej podstawie prawomocnego orzeczenia.